

DEILISKIPULAG STEINGRÍMSSTÖÐVAR Í GRÍMSNES- OG GRAFNINGSHREPPI

Skipulagslýsing

18.04.2018

Efnisyfirlit

1	INNGANGUR	4
1.1	Skipulagslýsing	4
2	FORSENDUR	5
2.1	Tengsl við aðrar áætlanir og fyrirbyggjandi stefna	5
2.1.1	Landsskipulagsstefna 2015-2026	5
2.1.2	Aðalskipulag Grímsnes- og Grafningshrepps 2008-2020	5
2.1.3	Deiliskipulag	7
2.1.4	Verndarsvæði	7
3	UMHVERFISÁHRIF	8
4	DEILISKIPULAG	8
4.1	Markmið	8
4.2	Mannvirki	8
4.3	Samgöngur	8
4.4	Minjar og verndarsvæði	9
5	KYNNING OG SAMRÁÐ	9
5.1	Samráð	9
5.2	Skipulagsferli	9
6	HEIMILDIR	10

1 INNGANGUR

Hér er sett fram skipulagslýsing fyrir deiliskipulag Steingrímsstöðvar í Grímsnes- og Grafningshreppi. Stöðin var tekin í notkun árið 1959.

Skipulagslýsingin er sett fram í samræmi við 40. gr. Skipulagslaga nr. 123/2010 og unnin í samræmi við gr. 5.2. í Skipulagsreglugerð nr. 90/2013, með síðari breytingum.

Deiliskipulagið er unnið fyrir framkvæmdaraðila sem er Landsvirkjun, með heimild sveitarstjórnar, í samræmi við 38. gr. skipulagslaga. Ráðgjafar við skipulagsvinnuna eru EFLA verkfræðistofa. Deiliskipulagið snýst í meginráttum um að staðfesta núverandi landnotkun.

MYND 1. Skipulagssvæðið er sýnt með rauðri línu.

1.1 Skipulagslýsing

Gerð skipulagslýsingar er ætlað að tryggja aðkomu almennings og hagsmunaaðila að skipulagsferlinu á fyrstu stigum þess, auka gagnsæi, tryggja betra upplýsingaflæði, skila betri og markvissari skipulagsvinnu og gefa sveitarstjórn og öðrum sem koma að ferlinu betri yfirsýn allt frá fyrstu skrefum.

Samkvæmt 1. mgr. 40. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 skal sveitarstjórn taka saman lýsingu á skipulagsverkefni. Í lýsingu skal koma fram hvaða áherslur sveitarstjórn hafi við skipulagsgerðina, upplýsingar um forsendur, fyrirbyggjandi stefnu og fyrirhugað skipulagsferli.

Með skipulagslýsingu þessari er íbúum og öðrum hagsmunaaðilum gefinn kostur á að koma með ábendingar og athugasemdir sem snúa að málefnum deiliskipulagsins og komandi skipulagsvinnu.

2 FORSENDUR

Deiliskipulagið tekur til Steingrímsstöðvar og nágrennis. Stöðin var tekin í notkun árið 1959. Svæðið umhverfis Steingrímsstöð er vel gróið og hefur trjáplöntum verið plantað á hluta þess. Við Steingrímsstöð eru íbúðarhús sem nýtt eru fyrir starfsfólk.

Aðkoma að Steingrímsstöð er af Þingvallavegi og um Steingrímsstöðvarveg. Þá liggur vegur um Skinnhúfuhöfða, norðan Steingrímsstöðvar, að sumarhúsum Orkuveitu Reykjavíkur.

2.1 Tengsl við aðrar áætlanir og fyrirbyggjandi stefna

2.1.1 Landskipulagsstefna 2015-2026

Skipulagsáætlanir sveitarfélaga marki stefnu um gæði og yfirbragð byggðar og annarra mannvirkja í dreifbýli. Skipulagsákvæðanir um staðsetningu og hönnun nýrra mannvirkja í dreifbýli taki mið af byggingarhefðum, landslagi og staðhättum.

Við skipulagsgerð sveitarfélaga verði leitast við að varðveita náttúru- og menningargæði sem hafa staðbundið, eða víðtækara, gildi út frá sögu, náttúrufari eða menningu.

Skipulag gefi kost á að nýta orkulindir í dreifbýli með sjálfbærni og umhverfisvernd að leiðarljósi. Jafnframt gefi skipulag kost á uppbyggingu flutningsmannvirkja raforku sem tryggji örugga afhendingu raforku. Mannvirki vegna orkuvinnslu og orkuflutnings falli sem best að landslagi og annarri landnotkun.

2.1.2 Aðalskipulag Grímsnes- og Grafningshrepps 2008-2020

Gert er ráð fyrir Steingrímsstöð í aðalskipulaginu og einnig háspennulínu frá stöðinni. Einnig er gerð grein fyrir opnu svæði, hverfisverndarsvæði og svæði á náttúruminjaskrá. Eftirfarandi markmið eru sett fram í Aðalskipulagi Grímsnes- og Grafningshrepps 2008-2020:

- „Að tryggja öruggar og skilvirkar samgöngur á svæðinu og gott sambýli akandi, gangandi, ríðandi og hjólandi umferðar; t.a.m. með því að lágmarka gatnatengingar, vegna nýrra byggðasvæða, við helstu umferðaræðar, samnýtingu afleggjara og samvinnu landeigenda, sveitarstjórnar og Vegagerðar um gerð stíga.
- Að áætlun um verndun náttúru- og útivistarsvæða verði skýr og þau svæði sem klárlega beri að vernda verði skýrt afmörkuð.
- Að auðlindir svæðisins verði nýttar til atvinnu- og verðmætasköpunar án þess að gengið verði á mikilvæg svæði með verndargildi“¹.

¹ (Grímsnes- og Grafningshreppur 2009).

Gerð deiliskipulags kallar á eftirfarandi breytingar á Aðalskipulagi Grímsnes- og Grafningshrepps 2008-2020:

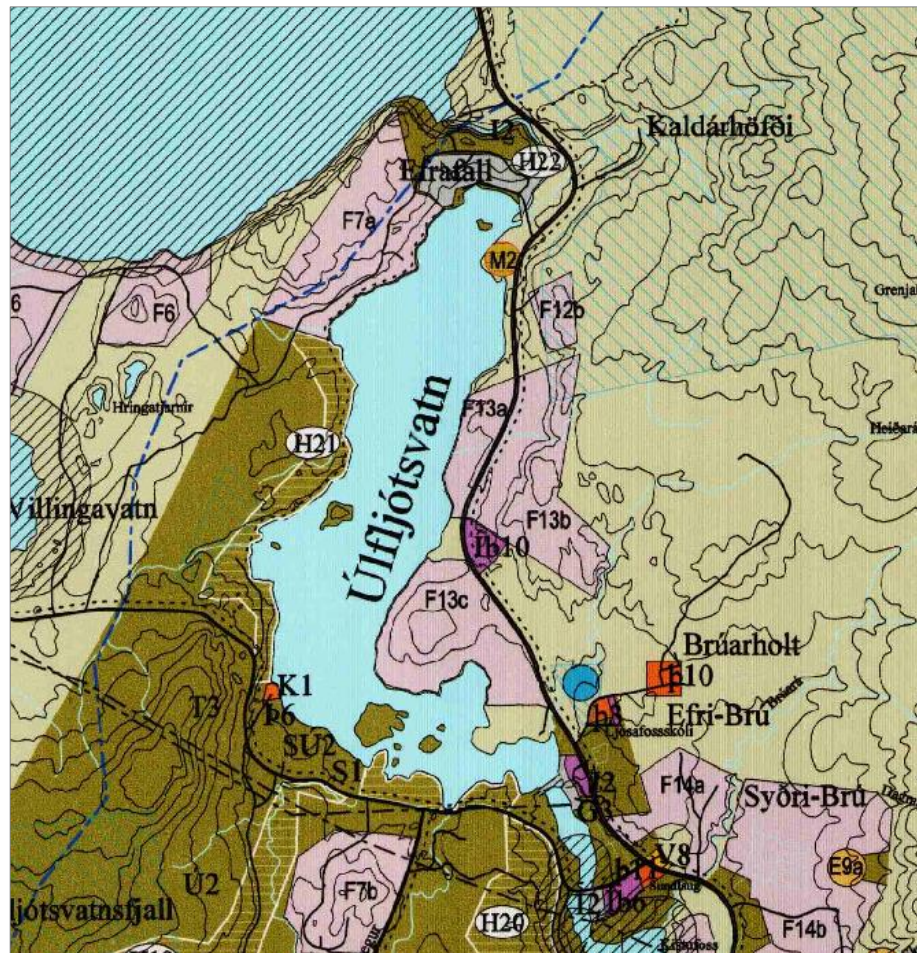
Almennar breytingar

- Iðnaðarsvæði allra Soggsstöðva hafi sér númer en ekki sameiginlegt. Sama gildir um íbúðarsvæðin.
- Afmörkun vatnsverndarsvæðis Þingvallavatns virðist ekki vera í samræmi við lög nr. 85/2005.
- Sýna þarf háspennulínur 66 kV og stærri á skipulagsupprætti og gera grein fyrir þeim í greinargerð.

Steingrímsstöð

- Gera þarf ráð fyrir íbúðarsvæði fyrir núverandi íbúðir við Steingrímsstöð, íbúðirnar eru á opnu svæði.
- Iðnaðarsvæðið verði minnkað að austanverðu og þeim hluta breytt í opið svæði. Iðnaðarsvæðið þarf að ná yfir stíflu í Þingvallavatni og aðrennslisgöng stöðvarinnar.

Gert er ráð fyrir að gildandi aðalskipulagi verði breytt samhlíða gerð deiliskipulagsins.

MYND 2. Hluti af Aðalskipulagi Grímsnes- og Grafningshrepps 2008-2020.

2.1.3 Deiliskipulag

Ekkert deiliskipulag er í gildi á svæðinu, né á aðliggjandi svæðum, sem taka þarf tillit til.

2.1.4 Verndarsvæði

2.1.4.1 Vernd vatnasviðs Þingvallavatns

Mannvirki Steingrímsstöðvar eru innan vatnasviðs Þingvallavatns.

Verndun vatnasviðs Þingvallavatns skv. lögum nr. 85/2005. Innan verndarsvæðisins er óheimilt að gera nokkuð það sem getur spillt vatni eða mengað það, bæði yfirborðsvatn og grunnvatn. Umhverfisráðherra setur, að höfðu samráði við hlutaðeigandi sveitarstjórnir og iðnaðarráðuneytið, nánari reglur um framkvæmd vatnsverndar, þar með talið um jarðrask, byggingu mannvirkja, borun eftir vatni, töku jarðefna, vinnslu auðlinda úr jörðu og ræktunarframkvæmdir, auk reglna um flutning og meðferð hættulegra efna. Landeigendur/ábúendur hafa hefðbundin beitar- og búskaparafnot af nytjalandi sínu.

2.1.4.2 Svæði á náttúruminjaskrá

Eftirtalin svæði eru á náttúruminjaskrá:

743. Þingvellir og Þingvallavatn. Þingvallavatn, ásamt eyjum og strandlengju umhverfis vatnið. Þingvallavatn er lífauðugt vatn í sigdal og má þar m.a. finna fjögur afbrigði af bleikju.

747. Alviðra og Sog. Sog, með 200 metra spildu beggja vegna, frá ármótum Hvítár upp að Írafossvirkjun (Ýrufossvirkjun), ásamt Álftavatni öllu með eyjum, svo og mýrlendi vestan vatnsins. Fjölbreyttur gróður og fuglalíf. Kjörið útivistarsvæði.

2.1.4.3 Hverfisvernd

Eitt svæði er undir hverfisvernd í Aðalskipulagi Grímsnes- og Grafningshrepps 2008-2020. Er það H22, Skinnhúfuhöfði og Sogsglúfur (sjá Mynd 2). Jarðrask á ofangreindu svæði er með öllu óheimilt og einvörðungu verður leyfð takmörkuð mannvirkjagerð sem tengist útivist á svæðunum.

2.1.4.4 Minjavernd og húsakönnun

Forminjar verða skráðar í tengslum við gerð deiliskipulagsins og gerð grein fyrir þeim. Jafnframt verður gerð húsakönnun (mannvirkjaskráning).

3 UMHVERFISÁHRIF

Við gerð deiliskipulags skal, skv. gr. 5.4 í skipulagsreglugerð nr. 90/2013, meta líkleg áhrif af fyrirhuguðum framkvæmdum og starfsemi á aðliggjandi svæði og einstaka þætti áætlunarinnar sjálfrar svo sem á vistkerfi, auðlindir, landslag, ásýnd, útsýni, hljóðvist, loftgæði, hagkvæmni, veðurfar, varðveislugildi og svipmót byggðar og einstakra bygginga o.fl. umhverfisþætti eftir því sem efni skipulagsins gefur tilefni til.

Með gerð deiliskipulags er einungis verið að staðfesta núverandi landnotkun, ekki er gert ráð fyrir neinum nýjum framkvæmdum. Því ekki þörf á að meta áhrif deiliskipulagstillögunnar.

4 DEILISKIPULAG

Í skipulagsreglugerð nr. 90/2013, gr. 5.1.2 segir að deiliskipulag skuli gera fyrir einstök svæði eða reiti þar sem framkvæmdir eru fyrirhugaðar og skuli jafnan miða við að það taki til svæða sem mynda heildstæða einingu. Deiliskipulag skal byggt á stefnu aðalskipulags. „Í deiliskipulagi eru teknar ákvarðanir og settir skilmálar um byggðamynstur, mannvirki, landnotkun og nýtingu, vernd o.fl. eftir því sem við á og aðrar skipulagsforsendur sem þurfa að liggja fyrir vegna byggingar- og framkvæmdaleyfa. Sveitarstjórn ber ábyrgð á og annast gerð deiliskipulags“ skv. gr. 5.1.3.

4.1 Markmið

Deiliskipulaginu er ætlað að setja ramma utan um starfsemi á svæðinu og viðhald hennar til framtíðar og að framkvæmdir séu í samræmi við samþykkt skipulag. Deiliskipulagið snýst um að staðfesta núverandi landnotkun.

Markmið Landsvirkjunar með gerð deiliskipulags fyrir Sogsvirkjanir er að:

- Hafa gildandi deiliskipulag fyrir starfsstöðvarnar.
- Tryggja örugga umgjörð um aðgengi að svæðinu.

Gerð verður grein fyrir helstu veituvinnviðum eins og vatnsveitu, tengingu rafmagns, háspennulínnum og staðsetningu fráveitu. Samhliða deiliskipulagsvinnu verður framkvæmd mannvirkjaskráning (húsa-könnun) og skráðar fornminjar innan skipulagssvæðisins.

4.2 Mannvirki

Gerð verður grein fyrir núverandi mannvirkjum og skilgreindar lóðir fyrir öll helstu mannvirki. Settir verða skilmálar fyrir viðhald eða breytingar á núverandi mannvirkjum.

4.3 Samgöngur

Samgöngur að og innan skipulagssvæðisins verða yfirlitarnar.

4.4 Minjar og verndarsvæði

Í tengslum við gerð deiliskipulags verða fornminjar skráðar á svæðinu og eftir atvikum sett verndar-ákvæði um þær.

Unnin verður mannvirkjaskráning (sambærileg við húsakönnun) samhliða deiliskipulagsvinnunni. Settir verða skilmálar um núverandi og ný mannvirki í samræmi við niðurstöðu könnunarinnar. Markmiðið er að stuðla að vernd og varðveislu byggðar sem hefur sögulegt gildi í samræmi við lög um verndarsvæði í byggð nr. 87/2015. Í gr. 5.3.2.1 í skipulagsreglugerð segir "Í þegar byggðu hverfi skal lagt mat á varðveislugildi og svipmót byggðar og einstakra bygginga sem fyrir eru, með gerð húsakönnunar og setja markmið og skilmála um verndun og viðhald á grunni þeirrar könnunar".

5 KYNNING OG SAMRÁÐ

Með kynningu skipulagslýsingar þessarar er umsagnaraðilum, hagsmunaaðilum og almenningi gefinn kostur á að leggja fram sjónarmið og ábendingar sem að gagni gætu komið við mótun deiliskipulagstíllögunnar.

Skipulagslýsingin verður send Skipulagsstofnun og umsagnaraðilum til umsagnar. Skipulagslýsingin verður auglýst á heimasíðu skipulagsfulltrúa <http://www.utu.is/>. Einnig verður skipulagslýsingin aðgengileg á skrifstofu skipulagsfulltrúa að Dalbraut 12, 840 Laugarvatni. Óskað verður eftir umsögnum frá eftirtöldum aðilum:

- Skipulagsstofnun
- Umhverfisstofnun
- Þingvallanefnd/þjóðgarðsvörður
- Heilbrigðiseftirlit Suðurlands
- Minjastofnun Íslands
- Vegagerðin
- Landsnet
- Fiskistofa
- Hafrannsóknastofnun
- Náttúrufræðistofnun Íslands

5.1 Samráð

Deiliskipulagið verður unnið í samráði verkkaupa og sveitarfélags. Á vinnslutíma mun tillagan verða kynnt bæði íbúum/almenningi og sveitarstjórn.

5.2 Skipulagsferli

Eftirfarandi eru drög að skipulagsferlinu og tímasetningum, birt með fyrirvara um breytingar:

Mars/apríl 2018

Skipulagslýsing tekin fyrir í skipulagsnefnd og send Skipulagsstofnun og umsagnaraðilum til umsagnar. Lýsingin verður kynnt almenningi

	skv. 1. mgr. 40. gr. skipulagslaga nr. 123/2010. Gefinn verður tveggja vikna frestur til að skila inn athugasemdum.
Maí/júlí 2018	Tillaga að deiliskipulagi ásamt umhverfisskýrslu tekin til umfjöllunar í skipulagsnefnd, tillagan kynnt almenningi skv. 4. mgr. 40. gr. Skipulagslaga og tillaga lögð fyrir sveitarstjórn í kjölfarið.
Ágúst/september 2018	Tillaga samþykkt til auglýsingar í sveitarstjórn og send til umsagnar- aðila skv. 41. gr. skipulagslaga. Auglýsing skipulagstillögu og gefinn verður 6 vikna frestur til þess að skila inn athugasemdum.
Október/nóvember 2018	Tillaga afgreidd í sveitarstjórn að undangenginni umræðu skipulagsnefndar, með breytingum sem athugasemdir kunna að gefa tilefni til, og send Skipulagsstofnun skv. 42. gr. skipulagslaga.
Desember 2018	Gildistaka breytingar á deiliskipulagi auglýst í B- deild stjórnartíðinda.

6 HEIMILDIR

Grímsnes- og Grafningshreppur 2009. Grímsnes- Og Grafningshreppur 2008-2020. Endurskoðun Aðalskipulagsins 2002-2014. Stefnumörkun - Umhverfismat. Greinargerð.
<http://skipulagsaetlanir.skipulagsstofnun.is/skipulagvefur/DisplayDoc.aspx?itemid=01634425409492137500>.